

Yunanistan'ın Mali-Finansal Krizi: Tarih Kaç Kez Tekerrür Eder?

M. Fatih Tayfur*

Bugün

Yunanistan 2009'un sonbaharında ilan edilen, ekonomisini ve sosyal sistemini altüst eden hayli derin ve sıkıntılı bir borç ödeyememe krizi yaşıyor. Bugün AB ve IMF tarafından bu krize hala tatmin edici bir çözüm yolu aranmaktadır. Bu tıkanıklığın öncelikle Yunanistan'ın AB'ye tam üye olduğu 1981 yılı öncesinde var olan ve sonrasında da süregelen AB ile olan yapısal ve kültürel uyumsuzluklarından; ikinci olarak da Yunanistan'ın Avro bölgesi üyesi olmasından dolayı krizinin şimdiden öngörülemeyen sonuçlarının tüm AB bölgesi ve hatta tüm dünya ekonomisinde ciddi olumsuz etki ve hasarlara yol açabileceğinden kaynaklandığı söylenebilir.

Yunanistan'ın borcu bugün 350-400 milyar Avro civarında bir meblağa tekabül etmekte. Bu miktarın geri ödenmesi ve Yunan ekonomisinin sağlıklı şekilde işler biçime dönüştürülmesi için 2010 Mayıs'ında zengin AB ülkeleri ve IMF tarafından uzatılan 110 milyar Avro'luk kurtarma paketinin sorunu çözemeyeceği belli olunca bu kez Temmuz 2011'de AB liderlerinin üzerinde anlaştığı 109 milyar Avro'luk ikinci bir kurtarma paketi devreye sokulmuş ve Yunanistan'dan ivedilikle kamunun gelir getiren varlıklarının satışı (özelleştirme), vergi gelirlerinin artırılması ve kamu giderlerinin azaltılmasına yönelik şok tedbirlerin alınıp uygulamaya sokulması talep edilerek bu uygulamaları izlemek için AB Troykasından üç kişiyi görevlendirmişti. Diğer taraftan II. Kurtama Paketinin kabul edilebilmesi için bankalar ve büyük sigorta şirketlerinin ellerini taşın altına sokarak ortaya çıkacak zararı paylaşması istenmişti.

Ancak, Eylül ayı içerisinde Yunanistandaki AB-IMF Troyka temsilcileri, alınacak tedbirler ve yapılacağı söylenen uygulamaların Yunan hükümeti tarafından

* Doç. Dr., ODTÜ Uluslararası İlişkiler Bölümü, e-posta: tayfur@metu.edu.tr

etkin bir biçimde yerine getirilmediğini belirterek, kurtarma paketinin II. kısmının askıya alınabileceğini bildirmişti. Böylece Yunanistan'ın iflası, Avro bölgesinden ayrılması ve hatta bu gelişmenin Portekiz, İspanya ve İtalya'da domino etkisi yaratarak Avrupa Ortak Para Birimi sisteminin çökebileceği tartışmaları yeniden alevlenmeye başlamıştı.

Bunun üzerine Kasım ayı başında merkez-sol PASOK hükümetinin başbakanı George Papandreu borç krizine çare bulmak için AB ile varılan ağır şartları olan mali yardım paketini referanduma sunacağını ilan etmiş, ayrıca bir "milli birlik hükümeti"nin kurulmasına sıcak bakacağını belirtmişti. Ancak Papandreu'nun bu çıkışı Yunanistan'da siyasi bir krize yol açmış ve Papandreu ve PASOK hükümetinin istifasının ardından 17 Kasım'da "Avrupa Merkez Bankası"nın eski başkan yardımcılarında Lukas Papadimos başkanlığında PASOK, merkez-sağ Yeni Demokrasi ve milliyetçi LAOS Partilerinin desteklediği bir "işbirliği hükümeti" kurulmuştu. Ülkeyi krizden çıkarıp seçime götürmesi düşünülen yeni hükümetin asıl misyonu AB ve IMF'nin 130 milyar Avro'ya çıkardığı, yaratacağı sosyal ve siyasi sonuçlar açısından tek başına imzalamaya yanaşmadığı II. mali kurtarma paketini imzalayarak Yunanistan'ı iflastan döndürmek ve Yunanistan'ın Avro bölgesinde kalmasını sağlamak olacaktı.

AB-IMF ve Yunan Hükümeti arasında uzun süren toplantı ve pazarlıklardan, parti liderlerinden alınan yazılı güvencelerden ve Parlamento'nun onayından sonra, AB Maliye Bakanlarının, bankaların, Yunan tahvillerini elinde bulunduran özel kişi temsilcilerinin ikna olması/edilmesi sonucu 20 Şubat 2012'de 130 milyar Avro tutarındaki Yunanistan kurtarma paketi Brüksel'de onaylanıyordu. Ancak yine "AB, IMF, Avrupa Merkez Bankası"dan oluşan Üçlü'nün (Troykanın) personellerinden oluşan "*daimi bir denetim heyeti*" Yunanistan'ın 130 milyar Avroluk AB-IMF kurtarma paketi için verdiği sözleri ve mali yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğini gözetlemek üzere Atina'da kuruluyordu.

Bugünü anlamak ve geleceğe dair anlamlı birşeyler söylemek için geçmişle diyaloga girmek çoğu zaman yararlı sonuçlar veren bir yöntemdir. Bugün Yunanistan'ın düştüğü iktisadi ve finansal sorunları anlamaya ve açıklamaya çalışırken de bu yöntemi denemek, meseleyi güncel ve değişik açılardan değerlendiren analizlere belki de anlamlı bir katkıda bulunarak eldeki resmi daha belirgin, anlaşılır ve açıklayıcı hale getirebilir.

Yunanistan bu koşullarda yaşatılabilir mi? Uzmanların anlattıklarından yani ortadaki nesnel koşullardan yola çıkarsanız cevabınız büyük olasılıkla "...bu koşullarda hayır" olacaktır; ancak biraz iyimser bir bakışa sahipseniz "denenmeli,

ama hayli zor” da diyebilirsiniz. Fakat dönüp de ülkenin geçmişinden, ama sadece yakın geçmişinden değil, uzak geçmişinden bugüne yaşananlara bakma şansını bulursanız soruya vereceğiniz cevabın “evet” olma ihtimali hayli yüksek.

Dün

Yunanistan’ın bugün yaşadığı mali ve finansal zorluklar bir ilk değil. Buna geçmişte defalarca yaşanmış benzer sorunların ve bulunan çözümlerinin, bugün farklı bir zaman diliminde, farklı kişi ve kurumlarla yeniden yaşanması da diyebiliriz. Şöyle ki: 1821 yılında “Yunan İsyanı” başladığında, bağımsızlık hareketinin önderleri Avrupa’da isyanın finansmanı için para ararken Londra para piyasası meseleyle ilgili olduğunu “*Bağımsızlık Borçlanması*” adı altında Yunanistan’a 1824’de 8 yüz bin ve 1825’de 2 milyon pound finansman sağlayarak gösteriyordu. Bunun karşılığında henüz devlet olarak resmen tanınmamış olan “Yunanistan” da gümrük, balıkçılık ve tuz üretiminden elde ettiği gelir ve kazançları karşılık gösteriyordu. Ayrıca İngiliz bankerler, “miri” araziler üzerinden elde edilecek gelirlerin de yıllık borç ödemelerine dâhil edilmesini ve bunu denetleyecek “idare komisyonun” kurulmasını Yunan önderlerin tüm itirazlarına karşın kabul ettiriyorlardı. Ancak sonrasında Yunanlıların büyük bir kısmı bu borçlanmanın anlamını ve yükümlülüklerini iyice anlayamayıp bunu Avrupalıların bir çeşit hediye verme tarzı olarak değerlendirecekti. Alınan borçlarla sahte bir zenginlik yaratılacak, Yunan İhtilali önderlerinin birçoğu da yıllar içerisinde borçlanmanın hedef ve yükümlülüklerini unutarak kaynakları kendileri ve yandaşlarının çıkarları için kullanacaklardı. Sadece ilk iki sene için borç ödemelerini yapabilen Yunanistan, daha sonra borç yükümlülüğünü yerine getiremez duruma düşüyordu.

Sonuçta bağımsızlığını kazandıktan sonra Yunanistan’ın ayakta kalabilmek için yine Büyük Güçlerin finansal desteğine ihtiyacı vardı. Ancak eski borçlarını ödeyemeyen Yunanistan’a kimse kredi açmaya yanaşmıyordu. Bunun üzerine Yunanistan Avrupa’da güven yaratıp, gerekli finansal desteği bulmak için ülkede krallık kurumu ihdas ederek Avrupalı bir prensin Yunanistan Kralı olmasını öneriyordu. Bu öneri istenen etkiyi yaratarak 1830’da İngiltere, Fransa ve Rusya’nın verdiği garanti üzerine Yunanistan’a “*Teminat Altındaki Borçlar*” adı altında 2.4 milyon Pound tutarında yeni bir borç kredisi açılıyordu. Ancak sonraki altı sene içerisinde Yunanistan’ın geri ödemelerini yapamayacağı ve bir iflasın yaşanacağı ortaya çıkınca borçların yeniden yapılandırılması gündeme geliyor ve 1843’te Büyük Güçler Yunanistan’dan tüm kamu harcamalarını kısmasını ve gümrük gelirlerini dış borç ödemesine ayırmasını ve bunun da doğrudan kendi denetimleri altında tutulmasını kabul ettiriyordu. Ancak bu uzlaşma Yunanistan’daki siyasi istikrarsızlıklar ve kamu gelirlerinin olduğundan düşük

gösterilmeleri nedeniyle uygulanamıyordu. Bu durum İngilizlerin savaş gemilerini 1847’de Yunan karasularına göndermesine kadar varıyor ancak borç sorunu yine de çözülemiyordu.

Yunanistan’ın Doğu’ya, Osmanlı topraklarına doğru genişleme umuduyla Kırım Savaşı’nda Rusya’ya destek vermesi üzerine İngiliz ve Fransız donanmalarının Pire Limanı’nı üç yıl boyunca (1854-57) işgal etmeleri ve işgalin sonlandırılmasını dış borçların ödenmesine yönelik bir “Uluslararası Finansal Soruşturma Komisyonu”nun kurulmasına bağlaması, borçlar sorununu az çok bir çözüm noktasına getirmişti. 1859 ortalarına kadar çalışan bu Komisyon, Yunanistan’da kamu gelirlerini toplamak ve yönetmekle görevli hükümet organlarının takip ve kontrol görevlerinde tamamıyla başarısız olduklarını, bütçe kayıtlarının doğru çıkarılmadığını ortaya çıkartarak bir anlaşmaya varılmasına zemin hazırlamıştı. Ancak sonrasında yine ilk ödemenin dışında borç ödemesi yapılamamış, Yunan hükümeti 1864’te borçların yeniden bir kez daha yapılandırılmasını talep etmişti. Bunun üzerine Komisyon bazı gümrük gelirlerinin ipotek altına alınması karşılığında Yunanistan’ın borçlarını yeniden yapılandırmış ve Yunanistan yeniden borçlanabilir duruma getirilmişti.

1879-1890 arası Yunanistan’ın borçlarını ödemediği yeni bir borçlanma sürecine girdiği, felaket ve iflasla sonuçlanan bir başka dönemdir. Kredilerin çoğunlukla Fransa’dan alındığı bu dönemde Yunanistan 1897, 1881, 1884, 1887, 1889, 1890/91 yıllarında alınan dış borçlarla toplam 630 milyon Fransız Altın Frangı (Frs) borçlanmıştır. 1884 borçlanmasında Yunanistan’ın neredeyse tüm liman gümrük gelirleri karşılık olarak gösterilmiş, *İnhisarlar Borçlanması* olarak adlandırılan 1877’de ise devletin tuz, petrol, kibrit, oyun kâğıdı, sigara kâğıdı ve zımpara tekellerinden elde edilen gelirleri ipotek edilmiş ve ilk kez bu tekellerden toplanacak gelirlerin gözetilmesi ve idaresinde yerli ve yabancı bankalardan oluşan bir *Reji İdaresi (La Societe de Regie de Monopoles de Grece)* yetkilendirilmiştir. Ancak bu kaynakların büyük bir çoğunluğu yine üretken ve verimli olmayan bir şekilde dış borç ödemeleri ve askeri haracamalara ayrılmış, böylece ülkenin iktisadi gelişmesine ve üretimine önemli bir katkısı olmamıştır. Yani ülkede kamu maliyesi düzenini işleyebilmesi, dış borçların ödenebilmesi için borçlanılmaya devam edilmiştir. Dışardan kesintisiz sermaye girişi olduğu sürece işleyebilecek bu düzen, üretim kapasitesi düşük olan Yunanistan için sürdürülebilirliği olmayan bir siyaset olarak ortaya çıkacaktı. Nihayetinde 1893’te Yunanistan borç yükümlülüklerini yerine getiremeyerek bir kez daha iflasını ilan edecekti.

Yunanistan'ın iflası karşısında izlenecek ortak siyaseti belirlemek için bir araya gelen Büyük Güçler arasında 1890'dan itibaren artık kreditor pozisyonuna geçen taviz vermez Almanlar da yer alıyordu. 1897'de Yunanistan'ın dış borçlarının bir kez daha yeniden yapılandırılması üzerinde bir anlaşmaya varılmak üzereyken Yunanistan Girit meselesinde Osmanlı'ya savaş ilan ediyor ancak savaş Yunanistan için büyük bir hezimetle sonuçlanıyordu. Savaş sonunda artık Atina'ya doğru önu açılan muzaffer Osmanlı Ordusunu müzakere masasına oturtmak, Büyük Güçlere düşüyordu. Onlar da bu fırsattan faydalanarak Osmanlı-Yunan barış anlaşmasına Osmanlıya ödenecek savaş tazminatı yanında Yunanistan'ın dış borçlarının ödenmesi meselesini dâhil edip Yunanistan'da bir "Uluslararası Mali Denetim Müessesesi", yani *Düyun-u Umumiye* kurarak çözüyorlardı. Almanlara göre mesele artık böyle bir müesseseyi Yunanistanın kabul edip etmeyeceğini tartışmak değil onun işleyiş şeklini belirlemektir. Yunan kamu maliyesinde kapsayıcı ve sıkı denetim isteyen Almanların inatçı ısrarıyla kurulan *Düyun* (Uluslararası Mali Komisyon) İngiltere, Almanya, Fransa, Rusya, Avusturya ve İtalya'nın Atina'daki temsilcilerinden oluşuyordu. *Düyun* devlet gelirlerini arttırıp borçların ödenebilmesi için vergileri arttıracak, vergi kaçakçılığını önleyecek, hükümet harcamalarını kısarak üzerinde sıkı bir denetim getirecekti. Şimdi artık mesele bu yeni düzeni işletebilmek için gerekli olan dış borçlanmayı yaratabilmektir. Büyük Güçlerin ortak teminatıyla çözülecek bu meselede Almanlar herhangi bir katkıda bulunmak istemiyorlardı. Böylece İngiltere, Fransa ve Rusya'nın teminatlarıyla 1898'de Yunanistan'a 6.8 milyon pound tutarında yeni bir kredi açılıyordu.

Bu tarihte Yunanistan'ın ödenmemiş borcu 555.716.500 Frs'yi buluyordu. *Düyun* bu borcun karşılanması için tüm inhisarlara, tütün gelirlerine, pul vergilerine ve Pire Limanı'nın gümrük gelirlerine el koyuyordu. Ayrıca gelirlerin toplanması ve idare edilmesinde etkili bir gözetim sağlayacak ve kendisine mutlak bir şekilde bağlı olacak, 1893'teki iflastan beri çalışmayan *Reji İdaresi'ni* de "*Société de Régie de Revenues Affectés su Service de la Dette Hellénique*" adı altında yeniden kuruyordu. *Düyun'un* ve *Reji'nin* uygulamaları, inhisarların yönetiminde ve gelirlerinin toplanmasında, sahtekârlık, tahrif ve kaçakçılığı azaltmış, hükümetleri israfın önlemesi ve kaynakların akılcı kullanılmasında sorumlu davranmaya zorlamıştı. Diğer taraftan *Düyun'un* varlığı bundan sonraki dönemde Yunanistan'ın borçlanmalarını kolaylaştırıcı bir işlev de görecekti. Örneğin, Balkan Savaşları'ndan ağır borç yükü ve bütçe açığıyla çıkan Yunanistan *Düyun* sayesinde 500 milyon Frs'lik yeni bir borçlanmayı Londra ve Paris'te rahatlıkla bulabiliyordu. Ancak yine de *Düyun* raporlarında, tüm çabalara karşın birçok alanda devletteki davranış kalıplarını değiştirmede ve reform yapılmasında başarısız kaldığını da ifade etmekten geri kalmıyordu.

Yunanistan için bir sonraki yüksek oranda dış borçlanma süreci 1916'dan sonra artan askeri harcamalar içindi. Bu dönemde İngiltere, ABD ve Fransa Yunanistan'a yüksek miktarlarda kredi vermekten çekinmiyordu. Ancak Yunan ordusunun 1922 Anadolu yenilgisinden sonra gelen mali çöküntü Yunanistan'la müteffikleri arasında yeniden bir borç ödeme krizi çıkarıyor ve Avrupa para piyasalarının kapıları 1927'de borç ödeme antlaşmalarına varılana kadar Yunanistana kapanıyordu. Ancak bu antlaşmaların yapılmasının ardından Milletler Cemiyeti aracılığı ile Yunanistan'a 9 milyon Pound yeni borç veriliyordu.

Yüksek miktarlarda yeniden borçlanma 1928'den sonraki Venizelos dönemiyle başlıyordu. Venizelos'un Yunanistan'ın gittikçe kötüleşen borç yüküne aldırılmadan hesapsız dış borçlanmaya gitmesi ülkenin I. Dünya Savaşı sonrası yeniden inşasını riske sokuyordu. Dış borç 1922'den sonraki on yıl içerisinde 1 milyar Frs'ye çıkacaktı. 1931 sonbaharında Avrupa'daki finansal kriz Yunanistan'ın kapısına dayandığında Venizelos Avrupa'nın nasılsa krize bir çare üreteceğine ve sonrasında Yunanistan'a yardım eli uzatacağına inanıyordu. Ancak 1932 Ocak ayında Venizelos'un *Düyun'dan* borç ödemelerinin askıya alınması ve 50 milyon dolar yeni borç verilmesini istemesi Yunanistan'ın borçlarını ödeyemeyeceği ve bir kez daha iflasın eşiğinde olduğunu gösteriyordu. Milletler Cemiyeti Finansal Komisyonu Yunanistan'ın bu durumdan kurtulmak için yeterli fedakârlığı göstermediğini vurguluyor, Fransızlar ise yeniden borç alabilmek için ülkede okulların kapatılmasını ve kamu görevlilerinin maaşlarından yüzde 20 kesintiye gidilmesini öneriyordu.

Aslında Yunanistan'da hukuksal konuma sahip olarak yabancı yatırımcıların haklarını korumak için ülkenin içişlerine müdahale edebilecek üç uluslararası kurum vardı: "Milletler Cemiyeti Finansal Komisyonu", "*Düyun* (Uluslararası Mali Komisyon)" ve 1922'den sonra kurulan "Mülteci İskân Komisyonu". Bu, belki de sürekli dış borçlanmaya yaslanarak gelişme siyaseti izlemenin kaçınılmaz bedeli idi. Sonunda Milletler Cemiyeti Finansal Komisyonu'nun istediği o dönemdeki uluslararası para sistemi olan "*altın standardının*" terk edilmesi, yurtdışı harcamalarının kısıtlanması ve uluslararası gözetim ve denetim altında sadece 10 milyon dolar borç verilebileceği koşullarını kabul eden Yunanistan, Nisan 1932'de bir kez daha iflas ettiğini duyuruyor ve uluslararası para sisteminden (altın standardı) ayrılıyordu.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Yunanistan ekonomisi iflasın ötesinde çökmek üzereydi. Tüm iktisadi ve mali sistemin baştan aşağıya yeniden kurulmasının gerektiği bir dönemde devasa bir yardıma ihtiyaç duyan Yunanistan tamamıyla Amerika Birleşik Devletleri denetimine giriyordu. Uluslararası Keynesçi anlayışla

Truman ve Marshall yardımları çerçevesinde kurulan daimi “Amerikan Yardım Heyetleri” (AMAG ve daha sonra ECA/G) ülkedeki tüm mali, finansal, ticaret ve üretim politikalarını belirliyor, denetliyordu. Vergiler, ücretler, maaşlar, krediler ve sermaye birikimi Amerikan heyeti tarafından belirleniyordu. Yunan Hükümeti ise Amerikan Heyeti’nin onayını almadan herhangi önemli bir karar alamıyordu. Yunan maliyesi ve ekonomisi tamamıyla Amerikalıların ellerine bırakılmıştı. Amerikan Yardım Heyetleri’nin ülkede sınırsız denetim yetkisi vardı. Amerikalı uzmanlar bütün bakanlıklara, devlet ve hükümet kurumlarına yerleştirilerek Amerikan yardımının gözetlenmesi ve uygulamanın denetlenmesi sağlanıyordu. Ancak yine de Amerikalılar uygulamada fonların Yunan Hükümetleri tarafından kullanılmasında sürekli ve bariz suistimaller olduğunu bildiriyorlardı. En önemlisi vergi kaçakçılığı da önlenemiyordu.

Artık Amerikalılar Yunanistan’a ekonomik yardım siyasetini “doğrudan yabancı yatırım” politikası ile değiştirmeyi hedefliyordu. 1953’ten itibaren çıkarılan yasalarla 1960’lı yılların hemen başında neredeyse tamamıyla kesilen ekonomik yardımın yerini Amerikalı işadamlarının yatırımlarıyla gelen Amerikan dolarları alıyordu. Ancak, bu kez de ülkede yabancı yatırıma karşı tavır alan Yorgo Papandreu (dede Papandreu) Hükümeti’nin girişimleriyle yabancı yatırım yasalarının birçoğu değiştiriliyor, fakat bu durum 1967’de Albaylar Cuntasının yöntemini ele geçirmesiyle sonlandırılıyordu. Albaylar Amerikan sermayesinin tekar ülkeye çekebilmek için çok cazip yabancı sermaye yatırım teşvik yasaları çıkarıyor ve yabancı sermaye 1974’e kadar Yunanistan’da altın yıllarını yaşarken Yunanistan gelişmesini Amerikan sermayesine bağımlı olarak sürdürüyordu.

1973 dünya petrol fiyatlarındaki sert yükselişi ve takip eden dünya iktisadi krizi ve 1974’te Albaylar Cuntası’nın sona ermesinden sonra iktisadi gelişimini ve maliye politikasını hala Keynesci sayılabilecek bir ortamda bu kez Avrupa Birliği’nden (o zamanki AET) gelen yüksek miktarlardaki yardımlarla sürdüren Yunanistan bu desteklere bağılı olarak refahının artmasına rağmen sürekli olarak maliye politikasında sorunlar yaşamaya devam ediyor, 1990ların başında 20 milyar dolara ulaşan AB finansmanı verimli alanlarda ve doğru bir şekilde kullanılmıyor, vergi kaçakçılığı ise kronik bir sorun olarak devam ediyordu. 1990’lı yılların ikinci yarısında, mali konumunu düzeltmesi karşılığında 2000’li yılların başında Avrupa Para Birliği’ne giren Yunanistan’ın bir süre sonra Para Birliği için tutturulması gereken gösterge rakamları tahrif ettiği ortaya çıkıyor ve neo-liberal anlayışın hâkim olmaya başladığı bu dönemde sürekli yükselen borç yükü bütçe açıkları ve sürdürülemez maliye politikası çerçevesinde 2009’dan itibaren girdiği finansal ve mali kriz sonucu Yunanistan yeniden iflas noktasına geliyordu.

Yunanistan örneğinde açıkça görüldüğü gibi 19. yüzyıl ve 20 yüzyılın ilk yarısında liberalizmin “*laissez-faire*” dünyasında uygulanan, ödenemeyen dış borçlara ve devletin iflasına karşı borçlu devletin iktisadi kurumlarının ve kamu gelirlerinin kreditorlerin hak ve çıkarlarını korumak adına uluslararası denetim altına alınarak borçların tahsil edilmesi ya da yeni koşullarla tekar borçlandırılarak ertelenmesiydi. 20. yüzyılın ikinci yarısında liberalizmin “*uluslararası Keynesci*” dünyasında uygulanan ise ABD ve AB’nin yardım ederken borç ödeme baskısı yaratmadan, genellikle global, bölgesel iktisadi-siyasi-askeri-ideolojik çıkar karşılığı refah dağıtıcı bir rol üstlenmesiydi. 2000’li yılların *neo-liberal* “*deregülasyon*” dünyasının borç darboğazlarında, mali krizlerinde ve iflaslarında uygulanan yöntem ise yine Yunanistan’da görüldüğü gibi öncelikle ve özellikle devletin iktisadi kurumlarının, mallarının, hizmetlerinin ve gelirlerinin (gelir getiren tüm varlıklarının) satılarak özelleştirilmesi karşılığında borçların ödenmesi, tüm kamu harcamaların kısıtlanması, vergi gelirlerinin artırılması ve mali ve finansal darboğazdan çıkılmasıdır. Klasik liberal dönemdeki iflaslarda devlet kurum ve gelirleri üzerinde kurulan “geçici” denetimler Yunanistan’da borçların ödenmesine ve maliye politikasının düzelmesine ne kadar katkıda bulunduysa bugünkü özelleştirmelerin de maliyede genel iktisadi politikada yapısal bir düzelmeyi ne kadar getireceği şüphelidir.

Yunanistan yaşatılabilir mi? Tarihsel olarak devlet olma deneyimi Avrupa/Batı sermayesinin “Doğu’ya” açılma ve genişleme siyasetiyle paralellik gösteren Yunanistan liberalizmin uzun “*lassiez-faire*” döneminde devletin iflasına karşı kamu gelirlerinin uluslararası (Büyük Güçlerin) denetim altına alınarak borçlarının tahsil edilmesi ya da yeni koşullarla ertelenmesi yoluyla varlığını sürdürmüştü. Yunanistan, 20.yüzyılın ikinci yarısında ise maliye-finans politikalarında eski kötü alışkanlıklarını sürdürmesine karşın liberalizmin “uluslararası Keynesci” dünyasında ABD ve AB’nin yüklü sermaye aktarımlarıyla borç ödeme ve iflas baskısı olmadan global/bölgesel siyasi-iktisadi çıkar karşılığı ayakta kalabilmişti. Şimdi 2000’li yılların neo-liberal “deregülasyon” döneminin devlet-piyasa ilişkisine uygun olarak Yunanistan’dan istenen borç, mali kriz ve iflasa karşı devletin gelir getiren varlıklarını özelleştirerek, kitlelerin refah düzeylerini düşürerek, vergileri artırarak finansal ve mali krizden çıkılmasıdır. Yunanistanın da yaşayabilmek için bu talebi her zamanki gibi kendi alışkanlıklarıyla sentezleyerek uygulaması kuvvetle muhtemeldir.

Batı modeli piyasa ekonomisinin “Doğu’ya” yönelik tutkulu tarihsel ilgisiyle Yunanistan’ın ayakta kalması arasında muhtemel bir karşılıklılık olsa gerek.